Пролетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 114 (7555) СЕРАДА 1 СНЕЖНЯ 1943 г.

Цана 20 кап.

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

На подступах Віцебска і Магілёва, Рагачова і Жлобіна, Мозыра і Калінкавічы, у раёнах ніжняга цячэння Прыпяці і Бярэзіны—па ўсяму Беларускаму фронту Чырвоная Армія прадаўжае паспяхова развіваць наступленне. Усе сілы на дапамогу Чырвонай Арміі!

УСЕ СІЛЫ НА ДАПАМОГУ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ!

Чырвоная Армія вядзе паспяховыя баі за вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх акупантаў. Ідзе масавае выгнанне ворага з нашай роднай зямлі. Войскі Беларускага фронта пад камандаваннем генерала арміі Ракасоўскага, працягваючы развіваць паспяховае наступленне, у выніку смелага абыходнага манеўра 26 лістапада авалодалі горадам Гомель—важным вузлом чыгунак і моцным апорным пунктам абароны немцаў на Палескім напрамку. Вялікі прамысловы, культурны цэнтр і транспартны вузел нашай рэспублікі вырваны з крывавых кіпцюроў фашысцкага звяр'я і вернуты радзіме, вернуты да жыцця.

Бліскучая гомельская перамога Чырвонай Арміі знамянуе пачатак канца панавання нямецкіх акупантаў на беларускай зямлі. У баях за Гомель Чырвоная Армія разграміла вялікія сілы праціўніка. Але гэта толькі пачатак. Фашысцкія нягоднікі сваёй бруднай крывёю расплацяцца за ўсе свае страшэнныя злачынствы. Час гэты зусім блізка.

Агнём і штыком прабіваюць сабе дарогу на родную беларускую зямлю сталінскія воіны. Яны, благародныя сыны ўсіх народаў Совецкага Саюза, на авеяных бяссмертнай славай сцягах нясуць жыццё і шчасце беларускаму народу.

Барацьба за вызваленне Беларусі ўступіла цяпер у новы, рашаючы этап. Каля 30 раёнаў рэспублікі ўжо вызвалены ад нямецкіх акупантаў. Чырвоная Армія цяпер вядзе баі на шляхах да Магілёва, на подступах Віцебска і Оршы, Рагачова і Жлобіна, Калінкавіч і Мозыра. Войскі Чырвонай Арміі вышлі ўжо і вядуць наступальныя баі ў раёнах ніжняга цячэння Бярэзіны і Прыпяці. Паміж рэкамі Сож і Днепр, Днепр і Бярэзіна на шырокім фронце з кожным днём разгортваюцца ўсё больш жорсткія баі, у якіх Чырвоная Армія наносіць ўдар за ўдарам па ворагу, вызваляе раён за раёнам беларускую зямлю.

Дачакаўся беларускі народ светлага дня. Гэтага дня ён чакаў, у яго прыход ён верыў з самага першага дня вайны. Скрозь пакуты фашысцкага пекла пранёс беларускі народ некранутым свяшчэнны агонь любві і адданасці совецкай радзіме, агонь нязгаснай нянавісці да нямецкіх акупантаў. Не стаў беларускі народ на калені, не схіліў ён галавы перад чужынцам. Прага свяшчэннай помсты ўзняла яго на гераічныя подвігі яшчэ ў першыя дні айчыннай вайны. У нядаўнім мінулым мірныя людзі сталі храбрымі воінамі. На кроў беларускі народ адказаў крывёю, на смерць — смерцю. Не было і няма жыцця акупантам на беларускай зямлі. У гарадах і ў вёсках, на ўсіх дарогах, у полі і ў лесе—усюды чужынцаў сочыць смерць.

Партызанская вайна пылае яшчэ больш велічна цяпер, калі ідзе працэс масавага выгнання чужынцаў з нашай радзімы.

Поспехі Чырвонай Арміі, зразумела, не павінны нас супакоіць. Наадварот, яны клічуць совецкіх патрыётаў у варожым тыле зліць свае ўдары з магутнымі ўдарамі Чырвонай Арміі.

Задачы партызанскай вайны цяпер яшчэ больш ускладніліся. Гэтыя задачы з прэдзельнай яснасцю вызначаны ў загадзе Вярхоўнага Галоўнакамандуючага таварыша Сталіна ад 7 лістапада:

«Партызанам і партызанкам — узнімаць совецкіх людзей на ўзброеную барацьбу супроць немцаў, усямерна ўзмацняць дапамогу наступаючай Чырвонай Арміі, граміць тылы і штабы ворага, ратаваць совецкіх людзей ад знішчэння і ўгону іх на катаргу ў Германію, бязлітасна знішчаць нямецка-фашысцкіх мярзотнікаў!».

Весткі, якія паступаюць з партызанскіх атрадаў, апавядаюць аб новых поспехах народных мсціўцаў у адказ на гістарычны даклад і загад таварыша Сталіна да 26-й гадавіны Кастрычніцкай рэволюцыі.

Партызанскі атрад «Чырвоны сцяг», які дзейнічае ў Мінскай вобласці, за 15 дзён лістапада падарваў на мінах 19 варожых эшалонаў. Група партызан гэтага-ж атрада пранікла ў горад Б. і ўзарвала электрастанцыю.

Атрад віцебскіх партызан пусціў пад адкос 6 нямецкіх эшалонаў. Пры крушэннях забіта 619 і паранена больш 800 немцаў.

Вялікую дапамогу часцям Чырвонай Арміі, якія наступаюць на тэрыторыі Беларусі, аказваюць партызаны Віцебшчыны, Гомельшчыны і Магілёўшчыны. Палескія партызаны аказалі дзейсную дапамогу Чырвонай Арміі пры наступленні на Васілевічы, Брагін, Хойнікі. Яны не толькі наносяць раптоўныя ўдары па тылавых дарогах ворага, грамяць яго рэзервы, калоны, якія набліжаюцца да фронта, але ўстанаўліваюць сувязь з войскамі Чырвонай Арміі, якія наступаюць з усходу, узгадняюць свае баявыя аперацыі.

Партызанскі атрад тав. Ільі, які дзейнічае ў Гомельскай вобласці, напаў з засады на нямецкі канвой, які гнаў некалькі тысяч совецкіх людзей на захад, перабіў немцаў і вызваліў совецкіх людзей ад пакут і рабства.

Яшчэ больш моцна, няшчадна біць акупантаў у глыбокім варожым тыле і каля лініі фронта! Поспехі Чырвонай Арміі, вызваленне таго або іншага раёна не павінны супакойваць партызан, дзеючых у гэтай мясцовасці. Тут павінен быць пэўны парадак. Некаторыя партызанскія атрады уходзяць далей у варожы тыл, некаторыя ўліваюцца ў рады Чырвонай Арміі, у залежнасці ад загада вышэйшага партызанскага штаба, які павінен быць законам для кожнага партызана, для кожнага партызанскага злучэння.

У сваім гістарычным дакладзе ад 6 лістапада таварыш Сталін, гаворачы аб тым, што цяпер перамога над нямецкімі акупантамі блізка, папярэджвае супроць самасупакаення. Ён папярэджвае, што для канчатковага разгрому ворага патрэбна напружанне ўсіх сіл совецкага народа. Партызанскія атрады павінны з гэтага ўказання правадыра зрабіць для сябе адпаведныя вывады.

Усе сілы на дапамогу Чырвонай Арміі!

Разгром варожага гарнізона

Група партызан атрада, які дзейнічае ў Вілейскай вобласці, разграміла варожы гарнізон і чыгуначную станцыю. Узарваны вадакачка, два семафоры, стрэлкі. Станцыя поўнасцю выведзена са строю. Партызаны знішчылі да роты гітлераўцаў, узарвалі 6 складаў, нафтавую базу і іншыя ваенныя аб'екты.

АД СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 27 ЛІСТАПАДА

На працягу 27 лістапада ў раёне на захад ад ПРАПОЙСК нашы войскі, перамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, прадаўжалі весці наступальныя баі, у ходзе якіх занялі некалькі насялёных пунктаў.

Паміж рэкамі СОЖ і ДНЕПР у раёне на паўночны захад ад ГОМЕЛЯ нашы войскі прадаўжалі паспяховае наступленне і авалодалі раённымі цэнтрамі Гомельскай вобласці горадам ЧАЧЭРСК, УВАРАВІЧЫ, а таксама занялі больш 80 іншых насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты АННАПОЛЛЕ, МАЛЫНІЧЫ, СОЙКІ, НАУХАВІЧЫ, ШАПЯТОВІЧЫ, ДУДЗІЧЫ, ЛІПА, МІХАЛЕЎКА, ПЫЦЬКАЎКА, ДУРАВІЧЫ, ЛАПІЧЫ, АСАБІН, БЛЮДНІЦА, РУДЗЯНЕЦ, РОГІ, АЗДЗЕЛІН, ІВАНАЎКА, ЦЕЛЯШЫ, ГАЛЕЕЎКА, ЗАДОРАЎКА і чыгуначныя станцыі КАСЦЮКОЎКА, УЗА, ПРЫБАР, ЯКІМАЎКА.

У раёне ніжняга цячэння ракі БЕРАЗІНА нашы войскі з баямі занялі насялёныя пункты СОКАЛ ВІНАГРАДАЎ, ЗАКРАЎ, ЯКІМАЎСКАЯ СЛАБАДА, ЧЫРКОВІЧЫ, ЗДУДЗІЧЫ, СУДАВІЦА, ПРУДОК, МОЛЬЧА, КАБЫЛЬШЧЫНА.

У раёне ніжняга цячэння ракі ПРЫПЯЦЬ нашы войскі авалодалі раённым цэнтрам Палескай вобласці горадам ЕЛЬСК, а таксама занялі насялёныя пункты АГАРОДНІКІ, КАРПАВІЧЫ, ДВОРЫШЧА, РУДНЯ БЕЛАБЯРЭЖСКАЯ, БЕЛЫ БЕРАГ.

У раёнах КОРАСЦЕНЬ, ЧАРНЯХОЎ і БРУСІЛАЎ нашы войскі адбівалі атакі пяхоты і танкаў праціўніка.

На паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка.

На другіх участках фронта — разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 26 лістапада нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 99 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 14 самалётаў праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 28 ЛІСТАПАДА

На працягу 28 лістапада паміж рэкамі СОЖ і ДНЕПР на паўночны захад ад ГОМЕЛЯ нашы войскі, працягваючы развіваць паспяховае наступленне, авалодалі раённым цэнтрам Гомельскай вобласці горадам БУДА КАШАЛЁЎСКАЯ, а таксама занялі больш 150 іншых насялёных пунктаў і сярод іх вялікія насялёныя пункты ЖАБІН, СКАРТЫНЬ, ЯЦКОЎШЧЫНА, ГЛЫБОЧЫЦА, МАТНЕВІЧЫ, РОЎКАВІЧЫ, ЗАБАЛАЦЦЕ, КАРОМКА, ЛІПІНІЧЫ, ШАРЫБАЎКА, КАШАЛЁЎ, ПАТАПАЎКА, МАРОЗАВІЧЫ, ЖЫТАНЕЖ, НЕДАЙКА, СТАРАЯ БУДА, ЧАБАТОВІЧЫ, ХОЎХЛА, ЧОРНАЕ і чыгуначныя станцыі БУДА КАШАЛЁЎСКАЯ, ШАРЫБАЎКА.

У раёне ніжняга цячэння ракі БЕРАЗІНА нашы войскі з баямі занялі 24 насялёныя пункты і сярод іх ЖЫРХАЎКА, НОВАМАРКАВІЧЫ, ЗЛОМНАЕ, ШАЦІЛКІ, ЛІПНІКІ, ГОМЗА, ЧЭРНІН, ГАРОХАВІШЧЫ, ПРУЖЫНІШЧА, В'ЮНІШЧА.

У раёне ніжняга цячэння ракі ПРЫПЯЦЬ нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі насялёныя пункты ЧАРНОЎШЧЫНА, СЛАБОДКА, НОВЫ і СТАРЫ ЛОМЫШ, ГРЫДНІ, ВЕРБАВІЧЫ, РУДНЯ СМАЛЯГОЎСКАЯ.

У раёнах КОРАСЦЕНЬ, ЧАРНЯХОЎ і БРУСІЛАЎ нашы войскі адбівалі атакі пяхоты і танкаў праціўніка.

У раёне на паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі.

У звіліне ДНЯПРА на паўднёвы захад ад ДНЕПРАПЯТРОЎСКА нашы войскі, зламаўшы супраціўленне праціўніка, авалодалі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі яго абароны ВАСІЛЬЕЎКА, МЕНЖЫНКА, ЕКАЦЯРЫНАЎКА, ПЕРВАМАЙСКІ, РАСТАННЕ, ІВЕРСКАЕ, НІКАЛАЙ-МАІСЕЕЎКА, КАШКАРОЎКА, АЛЯКСАНДРАЎКА, ПЕТРЫКАЎКА, ПРАПАШНАЕ, ВОРАНАЎКА, ПАЎЛАЎКА, НОВАПАКРОЎСКАЕ, СУДАНАЎКА.

На другіх участках фронта — разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 27 лістапада нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 74 нямецкія танкі. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 22 самалёты праціўніка.

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 29 ЛІСТАПАДА

На працягу 29 лістапада паміж рэкамі СОЖ і ДНЕПР, на паўночны захад ад ГОМЕЛЯ, нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, з баямі занялі больш 40 насялёных пунктаў і сярод іх вялікія насялёныя пункты ЧАМЫШЭЛЬ, НОРКАЎШЧЫНА, ДУБАВІЦА, ВЕТВІЦА, ПРЫЧАЛЕСНЯ, ДЗЕРБІЧЫ, ГАЎЛІ, НАСПА, ЯСНАЯ ПАЛЯНА, ЕЛЯНЕЦ, КЛЯНОВІЦА, СМЫЧОК.

Паміж рэкамі ДНЕПР і БЯРЭЗІНА, на поўдзень ад ЖЛОБІНА, нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і занялі насялёныя пункты ШЫХАВА, СТРЭШЫН, ЛІПЫ, МАРС, ПЕРВАМАЙСКІ, КАСАКОЎКА, ЛЯДЫ, ЗАБРОДДЗЕ.

У раёне ніжняга цячэння ракі ПРЫПЯЦЬ нашы войскі, перамагаючы супраціўленне праціўніка, авалодалі некалькімі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі яго абароны.

У раёне КОРАСЦЕНЬ, ЧАРНЯХОЎ і БРУСІЛАЎ нашы войскі адбівалі атакі пяхоты і танкаў праціўніка.

У раёне ЧАРКАСЫ нашы войскі, прадаўжаючы весці баі па пашырэнню плацдарма на правым беразе ДНЯПРА, авалодалі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка РУСКАЯ ПАЛЯНА, ДУБІЕЎКА, БРОДЫ, КІРЫЛАЎКА, ЦЯРНОЎКА.

На паўднёвы захад ад КРЭМЕНЧУГА нашы войскі, перамагаючы супраціўленне і контратакі праціўніка, прадаўжалі весці наступальныя баі і авалодалі некалькімі ўмацаванымі апорнымі пунктамі.

У звіліне ДНЯПРА, на паўднёвы захад ад ДНЕПРАПЯТРОЎСКА, нашы войскі, у выніку ўпартых баёў, авалодалі вельмі ўмацаванымі апорнымі пунктамі праціўніка МІХАЙЛАЎКА, БУТОВІЧАВА, ВАДЗЯНЫ, КРАСНЫ ЯР, ГРЫГОР'ЕЎКА, ЛІКНЕП, ТРАКТАРНЫ, НІКАЛАЙПОЛЕ, НОВА-ВАЗНЯСЕНСКІ, ПЕТРАПОЛЬ, МНОГАТРУДНЫ, НОВА-АЎГУСЦІНАЎКА, НОВА-АЛЯКСАНДРАЎКА.

На другіх участках фронта — разведка і артылерыйска-мінамётная перастрэлка.

На працягу 28 лістапада нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 104 нямецкія танкі. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 47 самалётаў праціўніка.

БАІ НА ЗЕМЛЯХ ПАЛЕССЯ

Беларускі фронт. 29 лістапада. (Спец. кар. ТАСС). Поле ўчорашняга бою. Глыбокая, амаль у два чалавечыя росты, траншэя, праз кожныя 5—10 метраў — кулямётныя пляцоўкі і байніцы ў высокіх масіўных брустверах. На дне траншэі кулямётныя ленты, пакункі патронаў для аўтаматаў і бясконцае мноства трупаў гітлераўцаў. Фашыстаў не выратавалі ўмацаванні, як добра яны іх ні будавалі.

Іх тут многа — мёртвых гітлераўцаў, усіх не пералічыш. Яны засыпаны яшчэ свежай, сырой зямлёй, перамяшаліся з ёю.

Совецкія палкі сваім магутным і імклівым ударам пратаранілі варожую абарону. Толькі ўчора тут кіпеў гарачы бой, а зараз сюды ледзь даносіцца артылерыйская кананада. Фронт адсунуўся на некалькі кіламетраў. Працягваючы развіваць наступленне, часці Чырвонай Арміі занялі яшчэ рад вельмі ўмацаваных апорных пунктаў праціўніка ў нізоўях Бярэзіны.

Лінія фронта стварыла тут вялікі выступ, перахапіўшы дзве рокады—шасэ і чыгунку Жлобін—Калінкавічы. Не даючы гітлераўцам апамятацца, ламаючы іх супраціўленне, перамагаючы лясныя масівы і балоты, совецкія часці ўсё глыбей укліньваюцца ў абарону непрыяцеля. На гэтым участку фронта баявыя парадкі немцаў рассечаны на дзве часткі, непрыяцель пазбаўлен манеўра і ўзаемадзеяння, яго флангі прыціснуты да берагоў Бярэзіны і Прыпяці.

Цяжкі шлях наступлення! Праціўнік мініруе дарогі, знішчае масты і пераправы, спрабуе ствараць непераможную сцяну артылерыйскага і мінамётнага агню, кідаецца ў контратакі. Асабліва жорсткія схваткі разгараюцца ўздоўж шасейных і прасёлачных дарог. Нашы генералы і афіцэры навязваюць ворагу сваю волю, планы нямецкага камандавання нязменна церпяць крах. Паралельнае праследванне, смелыя фланговыя манеўры, перахоп камунікацый, якія шырока ажыццяўляюць совецкія войскі, вымушаюць гітлераўцаў пакідаць адзін рубеж абароны за другім.

Наступленне совецкіх войск у Палессі працягвае паспяхова развівацца.

ВЯЛІКІ ПАТРЫЁТ СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

Дзевяць год назад перастала біцца благароднае сэрца аднаго з найвыдатных дзеячоў большэвіцкай партыі, вернага вучня Леніна і Сталіна, палкага трыбуна рэволюцыі Сяргея Міронавіча Кірава. Яго прыгожае жыццё было спынена ў самым росквіце зладзейскай рукою фашысцкага найміта.

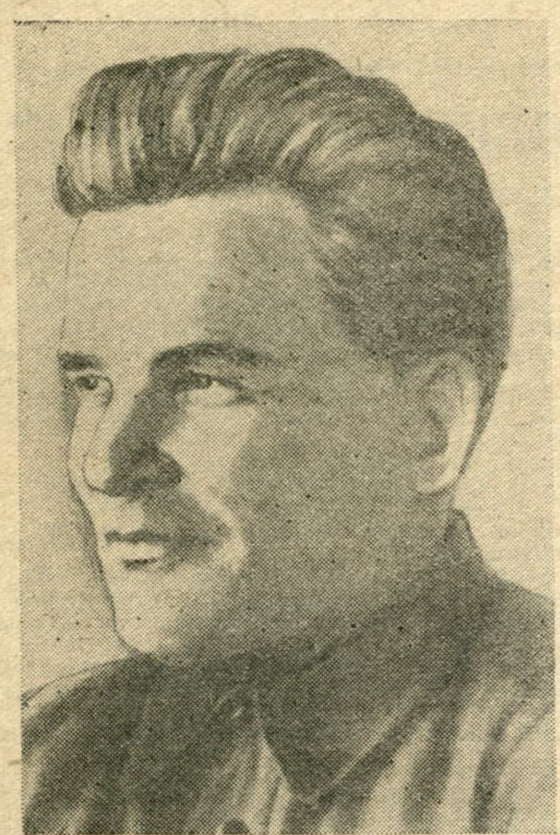
Усё сваё жыццё з самага юнацтва да апошняга дыхання Сяргей Міронавіч Кіраў аддаў народу, радзіме. Ён прымае актыўны ўдзел ў рэволюцыі 1905 года ў Томску. Ён праводзіць каласальную рэволюцыйную работу ў цяжкія годы падполля, ён стварае і згуртоўвае большэвіцкія арганізацыі ў Сібіры, а ў годы першай сусветнай вайны ён вядзе вялікую партыйную работу на Паўночным Каўказе. Ні крывавы тэрор царызма, ні турмы, ні ссылкі—нішто не магло зламаць волю бясстрашнага рэволюцыянера.

У 1917 годзе Сяргей Міронавіч прымае непасрэдны ўдзел у кастрычніцкіх баях у Петраградзе. Затым ён узначальвае барацьбу за совецкую ўладу на Каўказе. Ва ўсёй сіле праяўляецца яго талент вялікага палкаводца. Ён кіруе разгромам белагвардзейскага мяцежа ў Астрахані ў 1919 годзе. Ён актыўна ўдзельнічае ў ажыццяўленні сталінскага плана разгрому Дзянікіна. Затым Кіраў праводзіць гіганцкую работу па аднаўленню і развіццю бакінскіх нафтавых промыслаў.

Апошнія восем год свайго жыцця Кіраў працаваў у Ленінградзе. І тут з новай сілай праяўляецца яго арганізатарскі талент, яго светлы розум. Пад яго кіраўніцтвам большэвікі Ленінграда канчаткова разграмілі трацкісцка-бухарынскую агентуру нямецкага фашызма. Пад яго кіраўніцтвам рэканструіраваны старыя прадпрыемствы і пабудаваны новыя гіганты ленінградскай прамысловасці.

Кіраў гаварыў:

«Мы ведалі, калі выходзілі на першыя барыкады вялікага Кастрычніка, што мы выходзім на апошні і рашучы бой. На нашых сцягах крывёю лепшых з нас было напісана: «Смерць або перамога!», і мы смела ішлі туды, дзе была смерць, але мы цвёрда ведалі, што, паміраючы, мы забяспечым перамогу».

«Смерць або перамога!»—з гэтымі словамі ў самыя цяжкія дні айчыннай вайны, калі над радзімай згусціліся навальнічныя хмары, ішлі ў смяротны бой з нямецкімі акупантамі доблесныя сталінскія воіны. Ішлі ў бой, многія паміралі, але ведалі, што аддаюць жыццё за чэсць, свабоду і незалежнасць нашай цудоўнай радзімы, за перамогу тых вялікіх ідэй, якім прысвяціў усё сваё жыццё, сваё гарачае сэрца, свой светлы розум вялікі совецкі грамадзянін, народны правадыр, трыбун рэволюцыі Сяргей Міронавіч Кіраў.

Ва ўсёй сваёй многаграннай працы па соцыялістычнаму пераўтварэнню нашай краіны Кіраў удзяляў выключную ўвагу пытанням узмацнення абароназдольнасці Совецкага Саюза. Член Палітбюро ЦК ВКП(б), сакратар ЦК ВКП(б), сакратар Ленінградскага абласнога і гарадскога камітэтаў ВКП(б), ён правёў каласальную работу па росту ўзбраення Чырвонай Арміі, па аснашчэнню першакласным узбраеннем і росту магутнасці Чырвонасцяжнага Балтыйскага Флота. Яму належыць заслуга гіганцкага развіцця абароннай прамысловасці Ленінграда.

У студзені 1933 года на пятай абласной ленінградскай партыйнай канферэнцыі Кіраў гаварыў: «Няхай ведаюць усе, хто хоча папраўляць свае безнадзейныя справы за лік Совецкага Саюза, што мы зможам арганізаваць поўны разгром праціўніка на фронце».

Сёння Чырвоная Армія ажыццяўляе гэты разгром ворага на шырокім фронце. Мы адзначаем дзевяціголдзе з дня смерці Кірава ў дні бліскучага наступлення Чырвонай Арміі, калі ідзе масавае выгнанне нямецка-фашысцкіх акупантаў з нашай роднай зямлі.

Гістарычныя поспехі Чырвонай Арміі не стварылі ў совецкіх людзей настрояў благадушша і самасупакоенасці. Наадварот, следуючы закліку свайго вялікага правадыра і геніяльнага палкаводца таварыша Сталіна, совецкія людзі напружваюць усе свае сілы, каб не ўпусціць перамогу, якая цяпер ужо зусім блізка. І ў гэтай тытанічнай барацьбе кожнага совецкага патрыёта натхняе светлы вобраз крыштальна чыстага і скромнага большэвіка, чалавека вялікай душы, трыбуна і воіна, усё жыццё якога было подвігам, Сяргея Міронавіча Кірава.

Памяць вялікага большэвіка, народнага правадыра Сяргея Міронавіча Кірава будзе жыць у вяках. Яго імя бяссмертнае!

І. ШАРОЙКА.

ДУМЫ АБ РОДНАЙ ЗЯМЛІ

Не даюць мне спакою твае васільковыя вочы
І жывая вада недапітых сцюдзёных крыніц.
Пасля цяжкага бою сны турбуюць уночы,
Сніцца любы мой край у палоне арды чужаніц.

Белай руннню даўно зацягнула руіны,
З майскім ветрам красой зашумелі сады;
Мне вясна навявала тых дзён успаміны,
Калі край быў надзіва багатым і маладым.

Кветкі, кветкі наўкол—ў паплавах, на пагосце,
Толькі глянуць балюча і сіл не стае:
То не росквіт тваёй, Беларусь, прыгажосці,
Ад нядолі, відаць, пасівелі так косы твае.

Летнім ранкам лугі у дыму, ззяюць срэбрам,
А ступіўшы на луг — арасішся гарачай слязой.
Я па грэблі пайшоў — захрусцела ад цяжару грэбля,
Гэта косці чужынцаў хрусцяць пад нагой.

Не забыць стары бор, а ў бары тым дубы-веліканы,
Што ў душу і ў вякі упіліся карэннем сваім:
Дзе-б сягоння не быў — яны сэрца юнацкае раняць
Гулам ціхім, працяглым, трывожным такім.

Як свінцовыя хмары нараджаюць вясёлку,
Як са змроку начы нараджаецца дзень,
Беларусь!
Арашоная нашай крывёю,
Шлях прайшоўшы вялікі, нялёгкі,
Ты з пакут адрадзішся яшчэ прыгажэй, маладзей.

Алесь **АСТАПЕНКА.**

Героі Соцыялістычнай Працы

ЕЛЕНА ЧУХНЮК

Елена Міронаўна Чухнюк—маладая беларуская дзяўчына. Яна нарадзілася ў бурныя дні Вялікай Кастрычніцкай рэволюцыі. Краіна шырока адкрыла перад ёю дзверы ў будучыню—толькі вучыся!

Елену вабіла спецыяльнасць машыніста. Яшчэ будучы дзяўчынкай, часта марыла яна аб тым, як будзе імчацца на сваім магутным «Феліксе» па шырокіх прасторах роднай зямлі, па вялікіх і прыгожых гарадах нашых. Не адзін раз у думках пабывала яна ў Маскве, Хабараўску, Уладзівастоку...

І вось мара здзейснілася. Збылося тое, да чаго так упарта імкнулася дзяўчына, аб чым так горача марыла яна,—Елена стала машыністам.

Маладога машыніста калектыў дэпо Гомель, куды яна была накіравана на працу, сустрэў цёпла, ветліва. Тэарэтычных ведаў было дастаткова. Нехапала вопыту. Старыя машыністы ўзялі шэфства над Еленай Чухнюк. Скромная, паслухмяная, энергічная і руплівая, яна хутка заваявала ўсеагульную павагу.

Дзяўчына ва ўсё ўнікала, імкнулася многае пазнаць, раілася з кадравікамі—прага да ведаў была незвычайная. Заслужаны аўтарытэт Елены рос з кожным днём.

Яна самастойна пачала вадзіць паязды. За кароткі тэрмін яна зарэкамендавала сябе добрым машыністам. Яе поезд заўсёды ішоў па графіку, паравоз быў ва ўзорным тэхнічным і культурным становішчы. Таварышы радаваліся поспехам Елены, радаваліся і тыя, хто дапамог ёй стаць вопытным, кваліфікаваным машыністам.

...Вайна застала Елену Міронаўну на баявым пасту машыніста. Пасля эвакуацыі Беларускай чыгункі, яна працавала ў дэпо Елец. Верная дачка беларускага народа, Елена Чухнюк у часе налётаў варожай авіяцыі праяўляла мужнасць і гераізм. Умела і хутка яна адводзіла са станцыі эшалоны, каб не было скаплення.

Аднойчы самалёты праціўніка пачалі бамбіць састаў з боепрыпасамі на ўчастку, дзе працавала тав. Чухнюк. Загарэлася некалькі вагонаў. Пагарджаючы небяспекай узрыву, Елена Міронаўна дапамагла паяздной брыгадзе расчапіць састаў і адвесці палаўшыя вагоны ў бяспечнае месца. За самаадданы ўчынак камандаванне абвясціла ёй падзяку.

З 1942 года Елена Чухнюк—машыніст калоны № 4 паравозаў асобага рэзерва НКШЗ. У складаных умовах давялося ёй ажыццяўляць важныя воінскія перавозкі ў перыяд напружаных, крывапралітных баёў за гераічны Сталінград.

Адважны машыніст Елена Чухнюк заўсёды праяўляла выключную самаадданасць пры ваджэнні саставаў з боепрыпасамі да лініі фронта ва ўмовах беспераппынных налётаў нямецкіх бамбардыроўшчыкаў.

За асаблівыя заслугі ў забеспячэнні перавозак для фронта і народнай гаспадаркі і выдатныя дасягненні ў аднаўленні чыгуначнай гаспадаркі ў цяжкіх умовах ваеннага часу, Елене Міронаўне Чухнюк у ліку іншых 49 чыгуначнікаў Совецкага Саюза прысвоена званне Героя Соцыялістычнай Працы з уручэннем ордэна Леніна і залатой медалі «Серп і Молат».

І. САВІЦКАЯ.

СВЯШЧЭННАЯ ПОМСТА

Цяжка было звыкацца з жыццём у «Воўчых лагах», а звыклася—быццам і не жыла інакш. Першы час нервавалася: Аляксандру палохала з'яўленне акупантаў, аб зверствах якіх расказваў Сяргей, яе муж. Але калі ў хатку прынеслі першага параненага, пачуццё страху змянілася на пякучую нянавісць да нямецкіх катаў.

Ранілі 13-гадовага сына замучанай фашыстамі калгасніцы Сцёшы Зударавай. Ён прышоў на станцыю разведаць, калі і ў якім напрамку адправіцца нямецкі састаў з боепрыпасамі. Хлопчык неасцярожна вышаў на перон, і фашысцкія звяры накінуліся на яго. Акрываўленае цела маленькага разведчыка яны перакінулі праз станцыйную агарожу, а ноччу там падабралі яго партызаны.

Дні і ночы праводзіла Аляксандра ля пасцелі паміраючага і выратавала ўсё-ж яго маладое жыццё. Калі хлопчык прышоў да прытомнасці, першае, што ён сказаў:

— Ці вывезлі немцы снарады на фронт?

Разам з хлопчыкам радавалася Аляксандра, слухаючы захапляючы расказ Сяргея, як камандзір партызанскага атрада ўсё-ж атрымаў патрэбныя весткі, як прабраліся партызаны да чыгункі, як адзін за другім ляцелі ў паветра вагоны з боепрыпасамі і нямецкай пяхотай...

...Пажылы обер-лейтэнант пад аховай двух эсэсаўцаў адправіўся разбойнічаць у суседні з Плешчыцамі калгас і заблудзіўся ў «Воўчых лагах». Увесь ранак блыталіся тут немцы і, не трапіўшы на дарогу, выпадкова выскачылі на хату, у якой, апрача Аляксандры з 6-месячным сыночкам, нікога не было. Пачуўшы скрып лыж, маладая жанчына падумала, што гэта вяртаюцца партызаны. Узрадаваўшыся, яна выбегла з хаты. У першы момант зусім разгубілася ад нечаканасці.

— Ба! — закрычаў обер-лейтэнант, нязграбна махаючы лыжнымі кіямі. — Харош дзяўчына!.. Ідзі да мяне, душка мой, ідзі, не бойся, я цябе не буду кушаць...

Было штосьці жывёльнае ў яго тоўстай постаці, у гладка набрытым мясістым твары з пасалавелымі вачыма. Калі-б не салдаты, якія следвалі за афіцэрам з аўтаматамі напагатове, яна мабыць пасмяялася-б з гэтага вярзілы. А так стаяла і, стрымліваючы моцнае біенне сэрца, чакала, што будзе.

Обер-лейтэнант прадаўжаў трапаць языком і лезці. Салдаты рушылі ў хату. Баючыся за сына, Аляксандра пайшла за імі.

— Глядзіце!—загадаў салдатам афіцэр, не адступаючы ні на крок ад маладой жанчыны. — Ледзь што — страляйце!

Салдаты пайшлі, і Аляксандра ўпершыню ўбачыла перад сабою фашыста ва ўсёй яго агіднасці.

Гвалтаўнік кінуўся да яе, схапіў за сукенку... За акном пачуўся стрэл... Другі... Трэці...

Афіцэр тут-жа стрэліў у Аляксандру, але прамахнуўся. Ён спяшаўся. Цяпер яму было не да жанчыны. Па хвойніку грымелі партызанскія стрэлы.

Немцы выбеглі з хаты і закапаліся ў снег, за хлявом, і няспынна білі з аўтаматаў. Іх спалохаў чорны цень, што праміільгнуў за дрэвамі. Страшна было адыходзіць праз лес да сваіх, страшна было і тут заставацца. Афіцэр штохвіліны загадваў не спыняць стральбу.

Праз акно Аляксандра бачыла вугал хлява і шэра-зялёныя мундзіры немцаў. Яна сціснула кулакі. Сэрца загарэлася помстай. Аляксандра халадзела пры адной думцы, што фашыст пазбегне кары. Замітусілася па хаце ў пошуках зручнай зброі.

— Забіць, забіць гадзіну!..—шапталі яе сухія вусны.

Успомніла, як Сяргей вучыў кідаць гранату. Знайшла захаваную ад сына на паліцы небяспечную цацку і, сціскаючы яе ў руцэ, рушыла да дзвярэй. Адразу зрабілася спакайней. Бачыла перад сабой толькі агіднага гвалтаўніка і без страху, радуючыся хуткай помсце, ішла да яго...

У выбуху заглох адчайны лямант немцаў. З лесу пачуліся крыкі партызан. Праз хвіліну аглушаную Аляксандру суцяшаў Сяргей. На снезе цямнелі два нерухомыя целы. У шкляных вачах обер-лейтэнанта застыў жывёльны жах. Адзін з салдат, пакідаючы за сабой крывавы след, кульгаў у лес.

— Ён уцячэ, раскажа!—спалохалася Аляксандра.

— А Кузьма нашто? Ад Кузьмы не ўцячэ,—супакоіў яе Сяргей.

Неўзабаве яны пачулі тупат і глухі ўдар.

На паляну вышаў партызан Кузьма.

— Сабаку сабачая смерць,—адказаў ён на нямое пытанне Аляксандры і падзякаваў жанчыне за яе геройскі ўчынак.

В. КАРАТЫШЭЎСКІ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Раён Віцебска. На здымку: Камандзір эскадрыллі штурмавікоў капітан А. І. Сяргеенка дае заданне камандзірам машын перад іх вылетам на штурмоўку. За месяц баёў пад Віцебскам эскадрылля мае 30 баявых вылетаў.

ХУТЧЭЙ НАЛАДЗІЦЬ ЖЫЦЦЁ Ў ВЫЗВАЛЕНЫХ РАЁНАХ!

Нам неабходна поўнасцю ліквідаваць вынікі гаспадарання немцаў у раёнах, вызваленых ад нямецкай акупацыі. Гэта вялікая, агульнанародная задача. Мы можам і павінны вырашыць гэту цяжкую задачу за кароткі тэрмін. (І. СТАЛІН).

АДНАВІЦЬ УСТАНОВЫ АХОВЫ ЗДАРОЎЯ

На Віцебшчыне за годы совецкай улады была створана шырокая сетка добра абсталяваных лекавых устаноў. Насельніцтва атрымлівала неабходную лекавую дапамогу. З года ў год установы аховы здароўя раслі і аснашчаліся.

Як шалёныя звяры, немцы знішчаюць усё створанае на беларускай зямлі. За два з лішкам гады свайго панавання гітлераўскія мярзотнікі не толькі не аказвалі лекавай дапамогі насельніцтву, а наадварот, распаўсюдзілі мноства розных хвароб.

Адступаючы пад націскам Чырвонай Арміі, нямецкія бандыты разбурылі, знішчылі ўсе лекавыя і прафілактычныя ўстановы Віцебскай вобласці.

З першых-жа дзён аднаўлення совецкай улады ў вызваленых раёнах Віцебшчыны створаны органы аховы здароўя. Яны неадкладна прыступілі да аднаўлення лекавых устаноў, аказання медыцынскай дапамогі вызваленаму насельніцтву. У раёны Віцебшчыны, з якіх выгнаны нямецкія захопнікі, выехалі загадчыкі райздраваў, хірургі, эпідэміолагі, педыятры, тэрапеўты і іншыя медработнікі. Яны наладзілі медыцынска-санітарны агляд усяго насельніцтва з мэтай высвятлення інфекцыйных захворванняў. Наладжваецца таксама санітарная апрацоўка ўсяго насельніцтва (лазня, дэзінфекцыя бялізны і вопраткі). У Суражскім, Дубровенскім і Лёзненскім раёнах прыступлена да масавых прывівак супроць сыпнога тыфу.

У Дубровенскім, Суражскім і Мехаўскім раёнах адкрыты амбулаторыі, у якіх з 23 кастрычніка пачаўся прыём хворых. У горадзе Лёзна працуе амбулаторыя, адкрыта больніца. У гэтым-жа раёне функцыяніруюць тры ўрачэбныя ўчасткі і пяць фельчарскіх пунктаў.

Мясцовыя арганізацыі і Наркамат Аховы Здароўя БССР павінны праявіць больш актыўнасці ў хутчэйшым аднаўленні ўстаноў аховы здароўя ў вызваленых раёнах—у падборы і аднаўленні будынкаў для лекавых устаноў, накіраванні ў вызваленыя раёны кадраў, медыкаментаў і дэзінфекцыйных матэрыялаў.

ВІЦЕБСКАЯ ОБЛАСЦЬ, ЛЁЗНЕНСКІ РАЁН. Сяляне вёскі Дразды вяртаюцца ў сваю вёску з лесу, дзе яны хаваліся ад немцаў, ад угону на катаргу ў Германію.

НАЛАДЗІЦЬ РАБОТУ ШКОЛ

За два з лішкам гады панавання немцаў на беларускай зямлі яны старанна разбуралі школьныя памяшканні, ператваралі іх у казармы для сваёй салдатні і ў канюшні. Абсталяванне школ—парты, сталы, крэслы яны скарысталі на паліва.

Аднаўленне школ з'яўляецца адной з першачарговых, дзяржаўных спраў партыйных і совецкіх арганізацый. Між тым, далёка не ва ўсіх вызваленых раёнах нашай рэспублікі надаюць сур'ёзную ўвагу як мага хутчэйшаму аднаўленню школ.

Прайшло каля двух месяцаў як Чырвоная Армія вызваліла ад нямецка-фашысцкіх акупантаў горад Добруш і Добрушскі раён. За гэты час раённыя і абласныя органы народнай асветы павінны былі прыняць усе меры да адкрыцця школ і ахопу школай усіх вучняў, асабліва вучняў пачатковай школы. Аднак, на 15 лістапада па гораду Добрушу і Добрушскаму раёну было адкрыта толькі 11 пачатковых школ, у якіх навучаюцца 1.639 вучняў. Па раёну-ж улічана 3.570 вучняў.

Справа аднаўлення школ ідзе марудна яшчэ таму, што работнікі абласнога аддзела народнай асветы не маюць дакладных вестак з раёнаў, мала там бываюць і недастаткова аказваюць канкрэтнай дапамогі раённым аддзелам асветы, дырэктарам школ і настаўнікам у арганізацыі школьнай справы.

А. РЭГЕЛЬ.

ПАДАРУНКІ ВЫЗВАЛІЦЕЛЯМ

Комсамольцы, моладзь вызваленых раёнаў Віцебскай вобласці пасылаюць падарункі сваім вызваліцелям—воінам Чырвонай Арміі. Сярод падарункаў—кісеты, ручнікі, шарсцяныя пальчаткі, наскі, насавыя хусткі. На шаўковых хустках любоўна вышыта: «Дарагому вызваліцелю», «Храбраму кулямётчыку», «Слава герою!». У кожны пакунак укладзена пісьмо з падзякай роднай Чырвонай Арміі за вызваленне ад нямецкага іга.

Тавары вызваленым раёнам

У вызваленых раёнах БССР аднаўляецца работа спажывецкай кааперацыі. Адноўлена ўжо дзейнасць Віцебскага, Гомельскага і Магілёўскага аблспажыўсаюзаў. Створаны абласныя гандлёвыя базы. Прыступлена да аднаўлення работы Палескага аблспажыўсаюза.

У Віцебскай вобласці ўжо створаны 4 райспажыўсаюзы, 4 загодканторы, 4 магазіны-крамы; у кожным раёне адкрыты сталовыя і хлебапякарні. У Магілёўскай вобласці створаны 11 райспажыўсаюзаў, 8 загодкантор, 30 сельпо, адкрыта 13 складаў і 20 магазінаў-крам.

Камплектуецца апарат спажывецкай кааперацыі.

Райзагодканторы прымаюць хлеб, гародніну і іншыя сельскагаспадарчыя прадукты, якія насельніцтва здае ў знак падзякі сваёй вызваліцельніцы — Чырвонай Арміі, а таксама для арганізацыі грамадскага харчавання.

Райспажыўсаюзы прыступілі да арганізацыі прадпрыемстваў па выпрацоўцы тавараў шырокага спажывання. Так, Мсціслаўскі райспажыўсаюз адкрыў скурзавод і сталярную майстэрню, Клімавіцкі—бандарную і сталярную, Крычаўскі—ганчарную.

У вызваленыя раёны ўжо завезена тавараў першай неабходнасці на суму больш 6 мільёнаў рублёў.

Кінофікацыя Гомельскай вобласці

Гомельскі абласны аддзел кінофікацыі (начальнік тав. Чыпула) пачаў аднаўленне сістэмы кінофікацыі ў гарадах і раёнах вобласці, вызваленых ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Насельніцтва вызваленых раёнаў з велізарнай радасцю сустракае совецкія кінофільмы. Памяшканні, у якіх дэманструюцца кінокарціны, не могуць змясціць усіх жадаючых. Уцалелы клуб фабрыкі «Герой працы» ў Добрушы разлічан на 3.000 чалавек, у час-жа дэманстрацыі кінофільмаў туды набіваецца значна больш. Каб задаволіць патрэбы насельніцтва, у Добрушы і ў іншых раённых цэнтрах і вёсках наладжваюцца па 3—4 кіносеансы ў дзень. Ранішнік для дзяцей, які адбыўся 7-га лістапада, наведала некалькі тысяч чалавек. У Добрушы дэманстраваліся гукавыя фільмы «Она защищает родину», «Воздушный извозчик», «Орловская битва», «Сталинград», «Свинарка и пастух», «Дочь моряка».

З 29 кастрычніка па 8 лістапада ў Цярахоўскім раёне кінoперасоўкай паказаны фільмы «Разгром немцаў пад Масквой», «Сталінград», «Хлопец з нашага горада» і іншыя.

Працуюць кіноперасоўкі ў Нова-Беліцы (у клубе чыгуначнікаў), Ветцы, у Чачэрскім раёне.

У Гомельскую вобласць дадаткова адпраўлена некалькі кіноперасовак і рухавікоў. Накіроўваюцца таксама фільмы «Депутат Балтики», «Ленинград в борьбе», «Друзья», «Юность Максима», «Щорс», «Во имя родины» і іншыя.

Абласны аддзел кінофікацыі арганізуе агітфургон для абслугоўвання вясковага насельніцтва. Агітфургон будзе складацца з кіноперасовак, вокнаў ТАСС; яго будзе суправаджаць агітбрыгада, баяніст.

У сістэме кінофікацыі Гомельскай вобласці працуе многа партызан. Так, у апараце абласнога аддзела працуюць тры актыўныя члены добрушскай падпольнай комсамольскай арганізацыі тт. Е. Ліс, М. Нікіцін і М. Андрыянаў. Большасць кіномеханікаў—партызаны.

С. ШАЎРОВА.

Калгас „ІСКРА“

Ад мястэчка Бялынкавічы да вёскі Калодліва сем кіламетраў. Дарога ідзе лесам усцяж Беседзі. На абочыне дарогі пры ўездзе ў лес стаіць падарваны на міне нямецкі танк. Па гэтай дарозе рэдка калі адважваліся праязджаць фашысты: яны баяліся партызан, баяліся гэтага таямнічага беларускага лесу.

Іх гарнізон знаходзіўся ў мястэчку (там мост, чыгунка), а ў Калодліве—партызаны. Фашысты не ведалі пра гэта. Разоў шэсць вялікія іх атрады нечакана прыязджалі ў вёску і пачыналі шнырыць па хатах, шукаць партызан. Але ў вёсцы заўсёды былі свае дазорцы, якія загадзя паведамлялі аб небяспецы. І ўсё тут у момант набывала другі выгляд. Юнакі і дзяўчаты хаваліся ў лесе, жывёла заганялася ў лясны гушчар, у вёсцы заставаліся толькі старыя ды малыя.

— Дзе партызаны?—дапытваліся гітлераўцы.

— Не ведаем,—адказвалі сяляне.

— А ў лесе ёсць партызаны?

— Хто ў гэты лес цяпер ходзіць?!

А партызаны знаходзіліся тут-жа, непадалёку. І, каб адвесці гітлераўцаў ад гэтага лесу, выступаў наперад які-небудзь стары.

— От што я вам скажу: надоечы праходзіў я вось там...—і стары паказваў у супроцьлеглы бок:—давялося мне бачыць нейкіх узброеных людзей, хто яны такія—партызаны, а мо вашы паліцаі, гэтага я вам сказаць не магу.

— Многа іх было?—не адставалі ад старога гітлераўцы.

— Дзе іх там пералічыш: мо тысяча, а мо і больш...

— А вінтоўкі ўсе маюць?

— Вінтоўкі?— перапытваў стары і на хвіліну задумваўся:—вінтовак, здаецца, у іх няма, а так нейкія дрындушкі на шыі вісяць...

Гітлераўцы круцілі галовамі, ціха перамаўляліся і хутчэй спяшаліся зноў у Бялынкавічы. Вакол мястэчка яны будавалі новыя дзоты. Вуліцу, якая выходзіць да лесу, перагароджвалі двайной драўлянай сцяной. Але якія-б меры перасцярогі ні прымалі фашысты, ля самага мястэчка пад адкос валіліся эшалоны, партызанскія кулі насцігалі рабаўнікоў і тут, за густой сеткай дзотаў, за тоўстай драўлянай сцяной.

І тады раз'юшаныя фашысты зноў з'яўляліся ў вёску. Яны расстрэльвалі, збівалі, рабавалі, пагражалі. Але людзі маўчалі. Так, не дабіўшыся вестак пра партызан, фашысты расстралялі ўсю сям'ю Івана Ханенкі, забілі Андрэя Шаршнёва і Адама Гарэлікава. Яны арыштавалі 18 чалавек і пасадзілі ў турму. Але сярод сялян вёскі Калодліва не знайшлося здрадніка, які-б за іудавы срэбранікі прадаў сваю радзіму, здрадзіў свайму народу. У імя свайго хуткага вызвалення сяляне цярпелі здзекі і пакуты, чым толькі маглі дапамагалі народным мсціўцам. Нават у самых цяжкіх абставінах партызаны заўсёды знаходзілі цёплы прытулак і харч у сялянскіх хатах. Тут нават быў заведзен такі парадак: калі партызан заходзіў у хату і дома нікога не было, ён на ўмоўным месцы браў ежу, сілкаваўся і зноў акуратна запіраў хату.

Больш двух год людзі жылі ў трывозе, з дня на дзень чакалі лютай расправы над сабою. Агульнае гора і небяспека яшчэ мацней еднала іх. Асабліва трывожныя дні прышлося перажыць пры набліжэнні фронта. Толькі імклівае наступленне Чырвонай Арміі і ўдары партызан па ворагу з тыла выратавалі вёску ад знішчэння.

Цяпер у вёсцы Калодліва адразу-ж пасля выгнання акупантаў адноўлены калгас «Іскра». Са старшынёю калгаса Усцінам Якаўлевічам Шаршнёвым мы аглядаем пакуль яшчэ небагатую арцельную гаспадарку. Колісь тут быў добра адбудаваны скотны двор. За час акупацыі многія будынкі спалены, зруйнаваны.

— Да вайны тут быў кароўнік,—паказвае на абшырную абору старшыня. —Цяпер мы тут абсталявалі канюшню. А ранейшы будынак канюшні спалены.

Станкі ў адноўленай канюшні зроблены грунтоўна, па-гаспадарску, навечна, як кажа старшыня калгаса. У канюшні завіхаюцца падлеткі.

— Гэта конюхі такія нашы. Усе дарослыя мужчыны ваяваць пайшлі, многія нават са сваёю партызанскай зброяй. Хлопцы яны ў мяне руплівыя. Коля Шаршнёў у першай брыгадзе даглядае коней, Коля Лазараў—у другой, Васіль Ігнаценка—у трэцяй, Лявон Лазараў—у чацвертай. Валодзька-ж Хомчанка начальнікам у іх, старшым конюхам з'яўляецца.

Сяляне здолелі захаваць значную частку калгаснай маёмасці. Дзям'ян Кобзараў і Кузьма Ільюшчанка захавалі нават пажарную машыну. Машына цяпер адкапана, сабрана; у калгасе арганізавана пажарная каманда. На калгасным двары знаходзяцца 72 плугі, 63 бораны, 65 калёс.

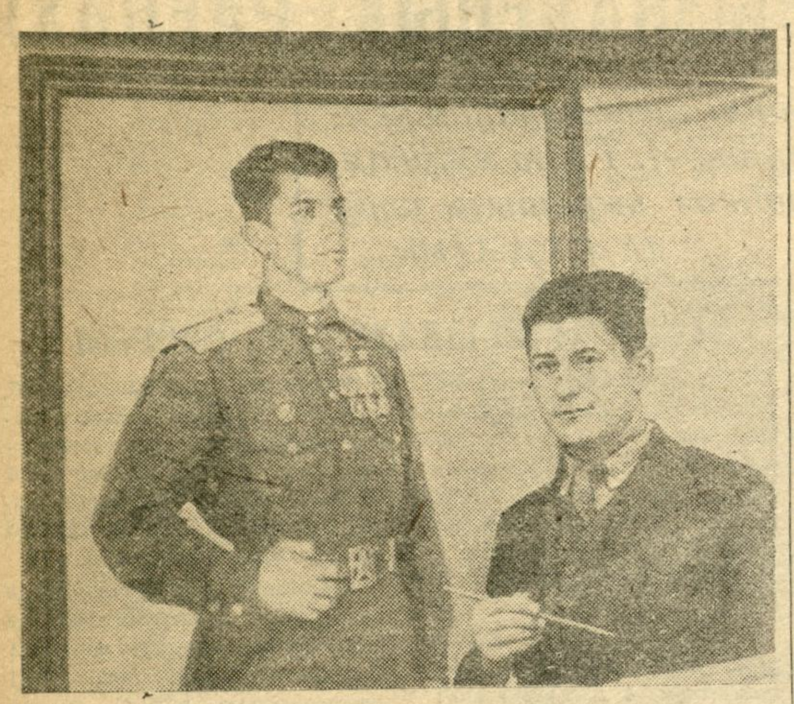
— Ёсць і трыер,—кажа старшыня,—толькі адрамантаваць яго трэба.

Аднаўленне арцельнай гаспадаркі праходзіць ва ўмовах прыфрантавой паласы. Кожны вечар і раніцу брыгадзіры збіраюцца да старшыні параіцца, як лепш расставіць людзей, каб і дарогі рамантаваліся, і калгасная работа не адставала. Пытанняў многа і іх прыходзіцца вырашаць сумесна, абдумана. Іван Курыленка і Арлан Прыходзька па некалькі год працавалі брыгадзірамі да вайны. У іх ёсць вопыт, ёсць пэўны падыход да людзей. А вось у брыгадзе Цімафея Лахцікава справы ідуць горш.

З першага дня калгас стаў на правільны шлях: ва ўсім быць першым. Калгаснікі першымі ў раёне здалі ў фонд Чырвонай Арміі 3,5 тоны збожжа, 24 тоны бульбы, каля паўтары тоны мяса, многа гародніны і іншых прадуктаў. Яны першымі закончылі рамонт дарогі, будаўніцтва мастоў, першымі завезлі карчы на адноўленую смалакурню.

— От прыедзьце праз год,—кажа Усцін Якаўлевіч, — то пабачыце, як наша Калодліва залечыць раны і зноў будзе жыць заможным калгасным жыццём.

Мікола ВІШНЕЎСКІ.
Касцюковіцкі раён,
Магілёўскай вобласці.

Беларускі мастак З. С. Паўлоўскі закончыў партрэт двойчы Героя Совецкага Саюза маёра Малодчага.

„ПРОБА АГНЁМ"

Выдатны беларускі драматург Кандрат Крапіва напісаў новую п'есу—«Проба агнём».

Падзеі ў п'есе «Проба агнём» адбываюцца ў дні вялікай Айчыннай вайны.

Тэма дружбы, любві, вернасці выступае тут на першы план. Вайна, як самае суровае выпрабаванне ў жыцці, дапамагае праверыць якасці чалавека.

Вось кароткі змест п'есы. Маладая совецкая жанчына па імені Наталля Нікалаеўна марыла аб спадарожніку жыцця. Сярод многіх мужчын яна імкнулася ўгадаць таго, хто будзе ёй ласкавым другам і апорай у жыцці, з кім яна пойдзе плячо ў плячо да якойсьці яшчэ нявысветленай ёю, але вялікай мэты. І вось яна сустрэла яго—Караневіча. Праўда, яна бачыла, што Караневіч вельмі сухі і чорствы чалавек. Але ёй здавалася, што за гэтым у яго захавана вялікая душа, якая раскрыецца толькі ёй, калі яны стануць блізкімі.

Яны пажаніліся. Прайшло некалькі год. І вось Наталля Нікалаеўна ўбачыла, што яна памылілася. Яе надзея пахіснулася. Яна стала прыдаткам свайго мужа, які свае абавязкі перад ёй бачыў толькі ў тым, каб забяспечыць і ўстроіць яе. Ён не зразумеў, што яна не гэтага шукала. Яго мала цікавілі яе інтарэсы. Ніколі Караневіч не мог знайсці ласкавага, цёплага слова для жонкі. На гэта ў яго часу не было. А яна шукала і чакала ласкі, клопатаў і ўвагі. Жыццё станавілася невыносным.

Так нарадзіўся канфлікт.

Літаральна за гадзіну да вайны, паміж Караневічам і Наталляй Нікалаеўнай адбываецца вялікая размоўка. Караневіч, раўнівы па натуры, нечакана прыраўнаваў яе да лейтэнанта сваёй часці—Перагуда. Не было ніякіх падстаў. Магчыма, гэта была віна Караневіча. Ён не ведаў сваёй жонкі. Уходзячы на фронт, Караневіч рашыў вырваць з сэрца і памяці Наталлю Нікалаеўну і ўсё тое, што было звязана з ёю. Ён думаў, што гэта будзе лёгка зрабіць. Памыліўся. На фронце, пад уплывам усяго, што ён убачыў, пачуў і перажыў, ён пераглядзеў многія з сваіх поглядаў, якія раней здаваліся адзіна правільнымі. Караневіч задумаўся і зразумеў, як глыбока ён неправы ў адносінах да сваёй жонкі.

Паправіць! Паправіць памылку! Яшчэ не позна. І Караневіч, даведаўшыся выпадкова ад Перагуда адрас Наталлі Нікалаеўны, піша ёй пісьмо, поўнае горкіх прызнанняў у сваёй несправядлівасці.

Наталля Нікалаеўна, атрымаўшы пісьмо, зразумела, што яна, нарэшце, знайшла таго чалавека, якога шукала многа год. І знайшла яго... у сваім мужы. Яна шчаслівa. Тое, ранейшае пачуццё яе не ашукала. Але сустрэча адбылася трагічная. Цяжка паранены Караневіч пападае ў шпіталь, дзе Наталля Нікалаеўна працавала медсястрой. Убачыўшы яе, Караневіч паспявае сказаць толькі адно слова «Наташа...» і памірае.

Але важна, што канфлікт, які разбурыў іх жыццё, быў пераможаны.

Многа месца ў п'есе адведзена Перагуду. Перагуд любіць Наталлю Нікалаеўну, любіць Караневіча, а яна да яго адносіцца, як да адданага таварыша і вернага друга. І вось таму, што ён па-сапраўднаму любіць Наталлю Нікалаеўну, ён рад бачыць, што адносіны паміж Караневічам і ёю наладзіліся. Так. Яму цяжка, яму горка, што яна выбрала не яго. Яму не лёгка і не хутка ўдасца падавіць у сабе гэтую горач. Калі Караневіч памёр, Перагуд (які выздаравеў пасля ранення) пакідае Наталлю Нікалаеўну і зноў ідзе на фронт, каб замяніць там Караневіча і адпомсціць ворагу за разбітае шчасце любімай жанчыны. Гэта ўчынак чэснага і мужнага друга, адданага Радзіме чалавека.

Суровае выпрабаванне вытрымана.

Дадатныя якасці совецкага чалавека перамаглі.

Крапіве ўдаліся асноўныя вобразы п'есы—Наталлі Нікалаеўны, Караневіча, Перагуда. Яны не паходзяць адзін на другога—розныя па характару, настрою, унутранаму рытму. Але ўсіх радніць адно — высокая якасць совецкіх людзей.

Рад сцэн у п'есе зроблен моцна і ўпэўнена—сустрэча Караневіча з Перагудам у франтавой абстаноўцы, лоў нямецкага «языка» і інш. У п'есе ёсць выдатная, глыбока лірычная народная песня аб Радзіме, якая ўпрыгожвае п'есу.

Да недахопаў п'есы трэба аднесці тое, што складаны і цікавы працэс змяненняў характару Караневіча ўскрыт няпоўна. У пачатку другога акта Караневіч ужо не той, што быў у самым канцы першага акта. Аб тым, што адбылося з ім за гэты час, магчыма толькі меркаваць. Гэта недахоп не толькі Крапівы, а пакуль-што і многіх другіх совецкіх драматургаў. Паказ моманту змянення характару, свядомасці—найцяжэйшая задача.

Крапіва арыгінальна вырашае тэму п'есы.

Інтымную тэму, тэму сямейнага трохкутніка, ён вынес з бытавых рамак на поле бою і не толькі не загубіў яе, а зрабіў значней. П'еса «Проба агнём», застаючыся інтымнай і лірычнай, псіхалагічна сапраўднай, гучыць бадзёра і аптымістычна.

П'еса «Проба агнём» сілай мастацкай праўды выхоўвае пачуцці сапраўднай любві і дружбы совецкага чалавека, вучыць любіць Радзіму і ненавідзець ворага.

Вл. НЯФЕД.

СМЕЛАСЦЮ І ХІТРАСЦЮ

Косця — рухавы, настойлівы хлопец. У партызанскім атрадзе яго любяць і паважаюць. Косця не падвядзе, якое-б ні было цяжкае заданне.

Косця паспяхова правёў аперацыю на картоннай фабрыцы ў горадзе Р.—узарваў рухавік. Нямала падарваў ён і аўтамашын. Аднойчы пусціў пад адкос варожы эшалон.

У атрадзе быў шофер. Не было машыны. І вось Косця задумаў набыць яе. З дапамогай таварышоў ён сапраўды набыў машыну. А было гэта так. Выконваючы баявое заданне камандавання атрада, Косця з чатырма хлопцамі ішоў да вёскі Д. Раптам пачуўся шум матора — ішла машына. Не даязджаючы вёскі, машына спынілася. Туды накіраваліся партызаны. Яны заўважылі, што тры чалавекі злезлі з машыны і пайшлі ў вёску. Ля машыны застаўся адзін фрыц. Ен залез у кузаў і штосьці там укладваў у мяшок. Партызаны непрыкметна падкраліся да машыны. Калі фрыц злазіў, падскочылі да яго і абяззброілі. Сярод партызан быў шофер. Ен тут-жа сеў за руль, і машына паімчалася ў партызанскі атрад.

Зараз на гэтай машыне ездзіць Косця са сваімі калегамі па дыверсійнай рабоце. Яны знішчаюць масты, тэлефонную і тэлеграфную сувязь ворага, пускаюць пад адкос паязды, бязлітасна знішчаюць фашысцкую гадзіну.

Аднойчы смельчакам давялося ехаць праз мястэчка Ц., дзе знаходзіўся нямецкі гарнізон. Іншага шляху не было. Там партызаны сустрэліся з немцамі, але тыя не разабраліся, прынялі машыну за сваю і без затрымкі прапусцілі яе...

* * *

Камандаванне Н-скага партызанскага атрада паставіла перад групай падрыўнікоў задачу—узарваць рэйкі на даволі вялікай працягласці паміж станцыямі Р. і Ж. Ахвотнікаў пайсці на «жалезку» знайшлося многа. Былі вылучаны самыя смелыя, самыя рашучыя.

Калі сцямнела, адправіліся ў паход. Непрыкметна падыйшлі да чыгункі. Усё было напагатове—падрыўны матэрыял, і запальныя шнуры. Выставілі ахову і адразу-ж перайшлі да справы. Актыўны ўдзел у закладцы падрыўнога матэрыялу прымала і наша медыцынская сястра Насця.

Паспяхова выканаўшы заданне, партызаны вярнуліся ў лагер. Больш сотні рэек узляцела ў паветра. Чыгуначны рух на важнай магістралі быў спынены.

Смелымі налётамі на камунікацыі ворага партызаны дапамагаюць Чырвонай Арміі выганяць нямецкую погань з Беларусі.

І. ЗУЕВІЧ.

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. На поўдзень ад Гомеля. Мінёр В. С. Кобсеў у апошніх баях абясшкодзіў звыш 3.000 нямецкіх мін. Тав. Кобсеў узнагароджан ордэнам Чырвонай Звязды і медаллю «За адвагу».

Па Совецкаму Саюзу

Клопаты аб сем'ях франтавікоў

Перад пачаткам зімы Советы і грамадскія арганізацыі многіх раёнаў Забайкалля правялі абследаванне сямей ваеннаслужачых і, высветліўшы, у чым яны маюць патрэбу, аказалі неабходную дапамогу. За два тыдні ў Онанскім раёне нарыхтавалі і вывезлі сем'ям франтавікоў звыш 1.000 кубаметраў дроў, 100 вазоў сена, адрамантавалі 230 кватэр. У калгасах Газімура-Заводскага раёна створана 30 майстэрань па рамонту абутку і адзення, адкрыта 30 дзіцячых сталовых, у якіх атрымліваюць харчаванне 8.000 дзяцей. Сем'ям франтавікоў выдана 400 кароў, 350 коз, 500 свіней, сотні авечак.

Ташкентцы дапамагаюць аднаўляць разбураныя прадпрыемствы

Калектыў Ташкенцкага паравоза-рамонтнага завода імені Кагановіча дапамагае аднаўляць разбураныя немцамі прамысловыя прадпрыемствы НКШЗ. Завод вызначыў са сваіх рэсурсаў многа такарных, фрэзерных і шліфавальных станкоў, пнеўматычны молат, электраматоры. Усё гэта абсталяванне і інструменты, заняўшыя 18 вагонаў, ужо адпраўлены ў Харкаў для аднаўлення аднаго прадпрыемства.

У бліжэйшыя дні калектыў завода імені Кагановіча накіроўвае некалькі вагонаў абсталявання для аднаўлення Днепрапятроўскага паравоза-вагона-рамонтнага завода.

Выдатны пачын жанчын-патрыётак

У Харкаве шырыцца рух совецкіх патрыётак—хатніх гаспадынь, якія авалодваюць будаўнічымі і іншымі спецыяльнасцямі і становяцца актыўнымі ўдзельніцамі адраджэння свайго роднага горада.

Былая хатняя гаспадыня Еўдакія Маўчанава авалодала прафесіяй штукатуршчыцы і па прыкладу праслаўленай сталінградскай штукатуршчыцы А. М. Чаркасавай дапамагае аднаўляць дамы роднага Харкава.

Хатнія гаспадыні тт. Гаўрылава, Воўчанка, Бязрукіх, Гарбацэва, Міронічанка і іншыя паследавалі прыкладу Еўдакіі Маўчанавай—ідуць на будаўнічыя работы, каб сваімі рукамі ўдзельнічаць у аднаўленні роднага горада.

Брацкая дапамога

Калгасы Паўднёва-Казахстанскай вобласці за апошнія дні ўзмацнілі здачу хлеба ў фонд брацкай дапамогі насельніцтву вызваленых раёнаў. Звыш пяці з палавай тысяч пудоў зярна вывезлі на прыёмныя пункты арцелі Чаяноўскага і Туркестанскага раёнаў. Да чыгуначных станцый беспярапынна прыбываюць чырвоныя абозы з хлебам з іншых раёнаў вобласці.

Першая партыя—10.000 пудоў зярна—ужо накіравана па прызначэнню.

У Сувораўскія вучылішчы

У абласцях, вызваленых ад нямецкай акупацыі, адкрываюцца Сувораўскія вучылішчы. Адно з вучылішчаў адкрываецца ў горадзе Калініне. З Масквы выехала ў Калінін апошняя група выхаванцаў, залічаных у Сувораўскія вучылішчы. Сярод іх Г. Орджанікідзе, М. Вадап'янаў, В. Гастэла, В. Чапаеў і А. Чапаеў.

Міжнародная інфармацыя

Дзеянні авіяцыі саюзнікаў над Берлінам

У ноч на 24 лістапада самалёты англійскай бамбардыровачнай авіяцыі зрабілі новы інтэнсіўны налёт на Берлін. Папярэднія справаздачы сведчаць аб тым, што бамбардыроўка была канцэнтраваная.

Як перадае стакгольмскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр, стакгольмскія газеты атрымалі ад сваіх берлінскіх карэспандэнтаў весткі аб тым, што зроблены ў ноч на 23 лістапада налёт на Берлін з'яўляецца па сваіх маштабах самым вялікім з усіх атак на гэты горад. Паветраная трывога абвяшчалася два разы. Пад прыкрыццём туману і густых воблакаў вялікія злучэнні англійскіх бамбардыроўшчыкаў на працягу некалькі гадзін скідалі на ўвесь раён Берліна запальваючыя і фугасныя бомбы. Многа кварталаў ператварылася ў мора агню. Пажарнікі не маглі справіцца з агнём. Многа ўрадавых будынкаў згарэла дашчэнту. На берлінскіх вакзалах і на станцыях метро можна сустрэць тысячы людзей, якія засталіся без прытулку.

* * *

У ноч на 25 лістапада самалёты англійскай бамбардыровачнай авіяцыі зноў зрабілі налёт на Берлін.

Відавочцы паведамляюць, што пяць берлінскіх вакзалаў зусім вышлі са строю. З вялікіх вакзалаў, якія маюць некаторае значэнне, працягвае дзейнічаць толькі вакзал Фрыдрыхштрасе. Работа трамваяў паралізавана. Рух аўтобусаў зрабіўся цяжкім у выніку вялікай колькасці варонак на вуліцах.

Агенцтва Рэйтэр перадае, што ў выніку бамбардыровак у цэнтры Берліна зроблены вялікія разбурэнні. Згарэў будынак германскага міністэрства замежных спраў. Зусім разбуран дом, у якім пражываў Рыбентроп. Пажары бушавалі таксама ў дамах Гебельса і Гітлера; дашчэнту згарэў будынак міністэрства ўзбраення.

Англійскія цяжкія бамбардыроўшчыкі ў ноч на 27 лістапада таксама зрабілі налёт на Берлін. Лётчыкі паведамляюць, што бамбардыроўка была вельмі канцэнтраваная і эфектыўная.

Згодна паведамленняў англійскага міністэрства інфармацыі, вялікія злучэнні англійскіх бамбардыроўшчыкаў у гэтую-ж ноч атакавалі Штутгарт. У горадзе ўзніклі вялікія пажары.

Англійскае міністэрства авіяцыі і штаб узброеных сіл ЗША паведамляюць, што 26 лістапада велізарнейшае злучэнне цяжкіх амерыканскіх бамбардыроўшчыкаў зрабіла налёт на порт Брэмен і ўтварыла аперацыі над Паўночнай Францыяй. Знішчана 56 самалётаў праціўніка.

У налёце на Брэмен удзельнічала, прыкладна, 1.000 бамбардыроўшчыкаў і знішчальнікаў.

Забастоўка ва Францыі

За апошні час у радзе гарадоў Францыі мелі месца вялікія забастоўкі рабочых. У дэпартаменце Пюэ-дэ-Дом баставала 5.000 рабочых у знак пратэсту супроць арышту гітлераўцамі некалькіх рабочых. Вялікія забастоўкі мелі месца на розных прадпрыемствах у Ліоне, а таксама ў Марселі, дзе пакінулі працаваць рабочыя хімічных прадпрыемстваў. Многія з іх былі арыштаваны; 20 чалавек адпраўлены ў Германію ў якасці заложнікаў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
Б-3814.